

เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง พอสอนไว้เราทำได้
โดย ชาตรี ต่วนศรีแก้ว
บรรยายในห้องอบรมวิชาของแผ่นดิน ในงานตลาดนัดเศรษฐกิจพอเพียง “คิดถึงมีลมเลื่อน”
วันที่ 8 เดือนตุลาคม 2560

“ผมเดินตามทางในหลวงรัชกาลที่ 9 มาตั้งแต่ผมเป็นครูเกษตร”

ประโยคเปิดสั้นๆ ของ ครูชาตรี ต่วนศรีแก้ว ในห้องอบรมวิชาของแผ่นดิน อาจารย์สอนวิชาเกษตรโรงเรียนสถาพรวิทยา แต่ความหมายดั่งก้องและชัดเจน และนี่คือแรงบันดาลใจที่ทำให้ครูชาตรีน้อมนำแนวทางพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 มาปลูกฝังให้กับเด็กๆ ในโรงเรียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 กระทั่งใช้พื้นที่ของโรงเรียนทำเป็นศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนและคนทั่วไป โดยให้ความรู้ฟรีมาโดยตลอด

คุณครูชาตรี ต่วนศรีแก้ว ครูชำนาญการโรงเรียนสถาพรวิทยา จ.นครปฐม ครูที่ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริมาใช้สอนนักเรียนที่สนใจการเกษตร ถ่ายทอดแนวคิดให้กับนักเรียนเป็นผู้ที่ศรัทธาทั้งร่างกายและแรงใจสร้างเยาวชนเกษตรด้วยศาสตร์ของพระราชา ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างต่อเนื่อง ปลูกฝังให้กับเด็กๆ เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สร้างเด็กดี...คนดี...ด้วยศาสตร์พระราชา

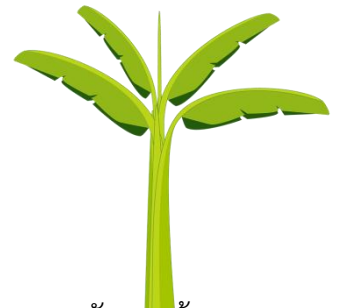
ครูชาตรี ต่วนศรีแก้ว ได้พัฒนาต่อยอดแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เรื่องความพอเพียง ทำให้เด็กๆ ได้คิดนวัตกรรมแบบง่ายๆ ใช้ของที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เป็นการสอนที่ต่อยอดจากพื้นฐานที่ทุกคนต้องมี นั่นคือ การดำรงชีวิต สอนให้เชื่อมหลักเองได้ ซ่อมบำรุงเอง ต้องทำเองพึ่งพาตัวเองให้เป็น จากนั้นก็ต้องรู้จักคิดพัฒนา เช่น การเลี้ยงกบในกระชัง จะใช้ถังน้ำมันมาผูกติดกันเป็นกระชัง อาหารของกบเอามาจากเศษอาหารของเรา แล้วนำหอยเชอรี่ หอยขมมาใส่ลงไปในกระชัง เมื่อเศษอาหารที่กบกินเหลือหล่นลงไปใต้น้ำหอยก็มากิน เมื่อหอยไข่ออกมาเป็นตัวอ่อนก็เป็นอาหารของกบต่อไป เป็นวัฏจักรของธรรมชาติที่พึ่งพากันและเน้นสอนเรื่องเกษตรผสมผสาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 สอนให้ทำเกษตรผสมผสาน หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ประยุกต์ใช้กับเศรษฐกิจพอเพียง

“ผมว่าเกษตรกรทุกวันนี้ประสบปัญหาเรื่องความจนเพราะทำเกษตรเชิงเดี่ยว ปลูกพืชชนิดเดียว ผมจึงสอนให้เด็กทำเกษตรแบบผสมผสาน ถ้ามีพื้นที่ว่างอาจเลี้ยงเป็ดสัก 3 ตัว เพราะเราไม่ได้กินไข่ทุกวัน เลี้ยงไก่ 2-3 ตัว ปล่อยไปตามทุ่งเดี๋ยวก็ได้ไข่ไก่กิน ทำนา บนคันนาปลูกผักไว้ ใส่ปุ๋ยให้นาผักก็ได้รับไปด้วย เท่านี้ก็มีกินโดยไม่มีรายจ่ายแล้ว ถ้าเหลือจากกินก็ขายได้ ไม่จำเป็นต้องแบ่งตามสัดส่วนตามทฤษฎี เพราะบริบทแต่ละพื้นที่ต่างกัน ดังนั้น การจะเลือกใช้เศรษฐกิจพอเพียงหรือเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้แต่ละพื้นที่ ต้องรู้จักลักษณะพื้นที่นั้นๆ อย่างลึกซึ้ง ”

คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ไม่จำเป็นต้องต่อต้านกระแสโลกาภิวัตน์หรือสิ่งทันสมัยต่างๆ ทุกคนสามารถนำไปใช้ได้ แต่มักถูกเข้าใจผิดว่าเป็นการใช้ง่ายอย่างขี้เหนียว การห้ามเป็นหนี้ การยอมรับสภาพ หรือการไม่ขวนขวาย ทำสิ่งใด ความหมายที่ลึกซึ้งของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การคำนึงถึงความประมาท คือ การทำอะไรด้วยความพอดีไม่มาก หรือน้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง เปรียบเสมือนการสร้างเสาเข็ม สร้างฐานให้มั่นคงแข็งแรง ไม่ว่าจะเจอพายุใดๆ เข้ามาหรือจะต่อเติมสร้างเพิ่มภายหลัง บ้านก็จะยังคงยืนหยัดอยู่ได้

คุณครูชาติรี แนะนำการปลูกพืชเพื่อการพึ่งตนเอง ต้องปลูกไม้ 5 แบบ ดังนี้

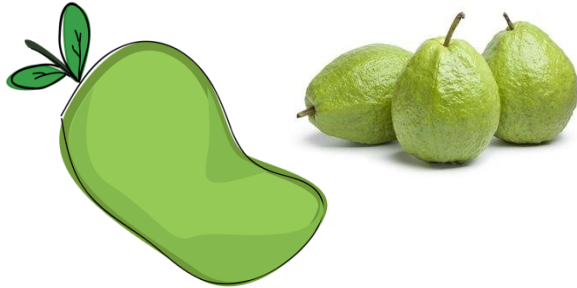
อย่างที่ 1 ไม้ที่เลี้ยง ต้นไม้ที่ต้องปลูกเป็นอันดับแรกคือ ต้นกล้วย กล้วยเป็นไม้นำร่องที่ดีที่สุด สังเกตง่ายๆบริเวณดินที่อยู่บริเวณโคนต้นกล้วย จะชุ่มชื้น เพราะลำต้นจะมีน้ำ จึงแนะนำให้ปลูกกล้วยเป็นอันดับแรก และการปลูกควรปลูกทิศตะวันตก ดวงอาทิตย์จะร้อนช่วงบาย ฉะนั้นเวลาปลูกกล้วยให้ปลูกทิศตะวันตก เวลาปลูกไม้อื่นให้ปลูกบังแดด

อย่างที่ 2 คือ ไม้ฉลาด คือ ไม้ที่สามารถเอาตัวรอดได้ หรือไม้ข้ามปี เช่น พริกขี้หนู ผักหวานบ้าน มะละกอ

อย่างที 3 คือ ไม้ปัญญาอ่อนหรือไม้รายวัน
ปลูกเป็นไม้ล้มลุก ให้ผลผลิตเร็ว

อย่างที 4 คือ ไม้ยืนต้น คือไม้ยืนต้นที่ใช้เวลาปลูกประมาณ
2 - 4 ปี เราสามารถเก็บผลผลิตขายได้ เช่น ไม้ผล

อย่างที ๕ ไม้มรดก คือ ไม้ที่ใช้สอย
เก็บไว้เป็นมรดกให้ลูกหลาน
เช่น ไม้พยุง ไม้สัก ไม้ยางนา เป็นต้น

“พระองค์ท่านเป็นพระมหากษัตริย์แต่ทำไมต้องมาลุยโคลน ตากแดด ตากฝน ทรงทำงานหนักตลอด 70 ปี แนวทางปฏิบัติของพระองค์เราได้เห็นเป็นตัวอย่าง แม้วันนี้พระองค์ท่านเสด็จสู่สวรรคาลัยแล้ว แต่งานของพระองค์ คำสอนของพระองค์เราคนไทยช่วยกันสานต่อได้ คำว่ารักในหลวงใครๆ ก็พูดได้ แต่การกระทำนั้นสำคัญที่สุด สิ่งที่พระองค์ต้องการคือให้คนไทยอยู่ดีกินดี รักกันกลมเกลียวกัน เราอย่ามัวคิดเศร้าเสียใจว่าพระองค์ท่านจากไปแล้ว แต่ให้มองว่าทุกวันนี้พระองค์ท่านยังอยู่ข้างกายเรา ยังอยู่คู่กับเรา สิ่งที่เราเห็นได้ชัดคือโครงการดีๆ ที่พระองค์ทรงสร้างไว้ให้ เราเป็นคนไทยคนหนึ่งขอให้หยิบเศษเสี้ยวนั้นมาปฏิบัติและปรับใช้ในชีวิตประจำวันของเราให้ได้ ย่อมเป็นสิ่งที่ดีแน่นอน และขอฝากถึงลูกหลานคนรุ่นหลังให้ระลึกว่าเรามีพระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่ง ที่สร้างสิ่งที่ดีๆ ให้กับผืนแผ่นดินไทย เป็นเรื่องราวที่สืบทอดให้คนรุ่นลูกรุ่นหลานได้นำปฏิบัติต่อไป จะเกิดประโยชน์ และเกิดความสุขแก่ประเทศของเราอย่างแน่นอน”